
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Liseye

HOŞ GELDİN

COĞRAFYA

Yaz Etkinlikleri Kitabı

OGM MATERYAL

http://ogmmateryal.eba.gov.tr

Ön Söz

Sevgili Öğrenci Dostlarımız,

Liseye hoş geldiniz...

Yeni bir eğitim kademesine eriştiğiniz bugünlerde Ortaöğretim Genel Müdürlüğü olarak sizlere faydalı olabilmek amacıyla yola çıktık.

Liseye başlamak; hayatınızda yeni bir aşamaya ulaşmak, yeni bir heyecanla yeni hedeflere doğru yol almak demek. Birlikte geçireceğimiz dört yıl, belki de hayatınızın geri kalanının şekillenmesinde önemli bir zaman dilimi olacak. Çünkü bu dört yıl, sadece akademik anlamda kendinizi geliştireceğiniz bir süreç değil, aynı zamanda fiziki yapınızın, karakterinizin, yeteneklerinizin, zevklerinizin, inanç ve düşüncelerinizin kısaca bir "insan" olarak tüm yetkinlik alanlarınızın şekilleneceği, giderek son hâlini alıp kemikleşeceği bir döneme kaynaklık etmekte. İşte bu nedenle sizlere artık "çocuklar" yerine "arkadaşlar", "genç dostlarımız" diye hitap ediyoruz.

Sizden en büyük beklentimiz; bu dört yıllık süreci sadece bir üst eğitim kurumu olan üniversiteye gitmek üzere kurgulamanız değil, bununla beraber iyi bir evlat, vefalı bir arkadaş, candan bir komşu, bilinçli bir vatandaş en güzel ifadeyle "insan" olmak için kendinizi geliştirmeniz.

9. sınıfta okula, öğretmenlere ve çevreye uyum sağlamanızın yanında akademik farkındalığınızın sağlanması da önemli. Bu bağlamda 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirtildiği üzere Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan yurttaşlar olmanızı; kendinizi mutlu kılacağınız ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmanızı sağlamak için hazırladığımız "Hoş Geldin" kitapçıklarımızda 9. sınıftan başlayarak 10, 11 ve 12. sınıflarda derslerinizin neler olduğu, sınıf bazında hangi ünitelerin yer aldığı hakkında bilgi verilmiştir. Bu derslerin amaçlarını, derslere nasıl çalışmanız gerektiğini anlatırken hazır bulunuşluk düzeyinizi de göz önünde bulundurarak kitapçıklarımızı çeşitli uygulamalarla renklendirmeye çalıştık. Kısa da olsa kitapçıktaki bilgiler, aklınızdaki soruların cevabını bulmanıza yardımcı olacak; kendinize güvenerek liseye başlamanızı sağlayacaktır.

Hayatınızın bu yeni aşamasının güzelliklerle, başarılarla dolu; hedeflerinize ulaşmanızı sağlayacak güvenli bir yol olması dileklerimizle...

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Hızla artan teknolojik gelişmeler, özellikle bilgi-iletişim alanlarında yaşanan değişim; yerel, bölgesel, ulusal ve küresel etkileşimleri artırmıştır. Bu anlamda, bazı coğrafi çalışmalarda ifade edildiği gibi "zaman-mekân yakınlaşması" yaşanmaktadır. Yerel, bölgesel, ulusal ve küresel ölçekteki etkileşimler sadece beşerî süreçler açısından değil doğal süreçler açısından da söz konusudur. Günümüzde coğrafi bilgiler günlük hayatta daha yoğun olarak kullanıldığı için farklı mekânsal ölçeklerdeki doğal ve beşerî süreçlerde yaşanan etkileşim ve değişimler coğrafya öğretimi için önemlidir.

Coğrafya Dersi ile öğrencilerin;

1. Coğrafya biliminin temel kavram, kuram ve araştırma yöntemlerini kullanarak araştırmalar yapması ve sonucunu raporlaştırması,
2. İnsan-doğa ilişkisi çerçevesinde coğrafi becerileri kazanması,
3. Evrene ait temel unsurları hayatla ilişkilendirmesi,
4. Doğal ve beşerî sistemlerin işleyiş ve değişimini kavraması,
5. Yakın çevresinden başlayarak ülkesine ve dünyaya ait mekânsal değerleri anlama ve bu değerlere sahip çıkma bilinci geliştirmesi,
6. Ekosistemin işleyişine yönelik sorumluluk bilinci kazanması,
7. Doğa ve insanın uyumlu birlikteliği ve sürekliliği için mekânsal planlamanın önemini kavraması,
8. Doğal ve beşerî kaynakların kullanımında "tasarruf bilinci" geliştirmesi,
9. Doğal ve beşerî sistemlerin yerel ve küresel etkileşim içinde işleyişini anlamlandırması,
10. Kalkınma süreçlerinin doğayla uyumlu kılınmasının önemini kavraması,
11. Doğal afetler ve çevre sorunlarını değerlendirerek bunlardan korunma ve önlem alma yollarına yönelik uygulamalar geliştirmesi,
12. Bölgesel ve küresel düzeyde etkin olan çevresel, kültürel, siyasi ve ekonomik örgütlerin uluslararası ilişkilerdeki rolünü kavraması,
13. Coğrafi birikim ve sentez ülkesi olan Türkiye'nin bölgesel ve küresel ilişkiler açısından konum özelliklerini kavrayarak ülkesinin sahip olduğu potansiyelin bilincine varması,
14. Coğrafi bilgilere sahip olmanın "vatan bilinci" kazanılmasındaki önemini kavraması,
15. Türkiye'nin yeni vizyonuna uygun olarak başta Türkiye ile yakın ilişkisi bulunulan bölgeler ve ülkeler olmak üzere dünyadaki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler hakkında bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır.

Neler Öğreneceğim?

9. Sınıf

DOĞAL SİSTEMLER
- Coğrafya Bilimi: İnsan ve Doğa
- Dünya'nın Şekli ve Hareketleri
- Yer ve Zaman
- Harita Okuryazarlığı
- Atmosfer ve İklim

BEŞERÎ SİSTEMLER
- Yerleşmeler

KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER
- Bölgeler

ÇEVRE VE TOPLUM
- Doğal Çevre ve İnsan

10. Sınıf

DOĞAL SİSTEMLER
- Dünya'nın Yapısı ve Oluşum Süreci
- Su Kaynakları
- Topraklar
- Bitkiler

BEŞERÎ SİSTEMLER
- Nüfus
- Türkiye'de Nüfus
- Göç
- Ekonomik Faaliyetler

KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER
- Uluslararası Ulaşım Hatları

ÇEVRE VE TOPLUM
- Afetler

11. Sınıf

DOĞAL SİSTEMLER
- Ekosistemlerin Özellikleri ve İşleyişi

BEŞERÎ SİSTEMLER
- Nüfus Politikaları
- Yerleşmelerin Özellikleri
- Ekonomik Faaliyetler ve Doğal Kaynaklar
- Türkiye'de Ekonomi

KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER
- Kültür Bölgeleri
- Küreselleşen Dünya

ÇEVRE VE TOPLUM
- Çevre Sorunları

12. Sınıf

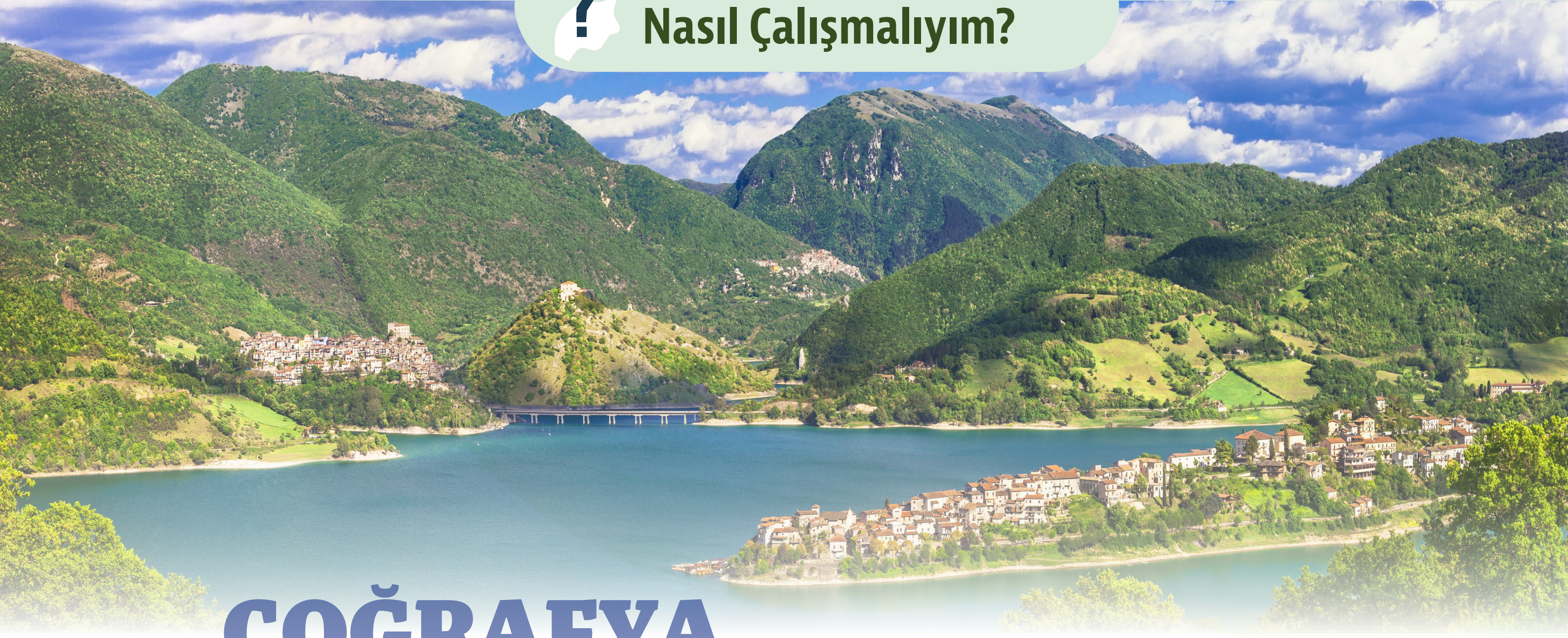
DOĞAL SİSTEMLER
- Ekstrem Doğa Olayları
- Küresel İklim Değişimi

BEŞERÎ SİSTEMLER
- Geçmişten Geleceğe Şehir ve Ekonomi
- Türkiye'nin İşlevsel Bölgeleri ve Kalkınma Projeleri
- Hizmet Sektörünün Ekonomideki Yeri
- Küresel Ticaret
- Türkiye Turizmi

KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER
- Jeopolitik Konum
- Ülkeler Arası Etkileşim

ÇEVRE VE TOPLUM
- Çevre Sorunlarının Çözümüne Yönelik Yaklaşımlar

COĞRAFYA

Coğrafi ortamdaki doğal ve beşerî olayları, insanla ilişkilendirerek inceleyen bir bilim dalıdır.

Coğrafya Dersine Çalışırken

- Haritalardan faydalanmalıyız.
- Meraklı ve araştırmacı olmalıyız.
- Değişim ve sürekliliği algılamalıyız.
- Bilgiler arasında bağlantı kurmalıyız.
- Video ve görsellerden faydalanmalıyız.
- Teknolojik gelişmeleri takip etmeliyiz.
- Bilgilerin nedenlerini sorgulamalıyız.
- Güncel gelişmeleri takip etmeliyiz.
- Bilgileri yaşamla ilişkilendirmeliyiz.

Sevgili Öğrenciler;

Dersimizle ilgili fikir edindiniz. "Dersin Amaçları" bölümünde dersin hedeflerini, "Neler Öğreneceğim?" bölümünde dört yıl boyunca neler öğreneceğinizi ve "Nasıl Çalışmalıyım?" bölümünde bu derse nasıl çalışmanız gerektiğini sizlere anlatmaya çalıştık.

Şimdi de hazırladığımız etkinlikleri ilköğretim bilgilerinizi ve yorum gücünüzü kullanarak yapmanızı istiyoruz. Eşleştirme, boşluk doldurma ve bulmaca etkinliklerimizle, çoktan seçmeli sorularımızla bilgilerinizi sınayacak ve hatırlayacak; açık uçlu sorularla yorum yapma gücünüzü ortaya koyacaksınız. Kısacası bu etkinliklerle eğlenerek önceki bilgilerinizin yeterliliğini ölçebilir, eksik bilgilerinizi tamamlamak için harekete geçebilirsiniz.

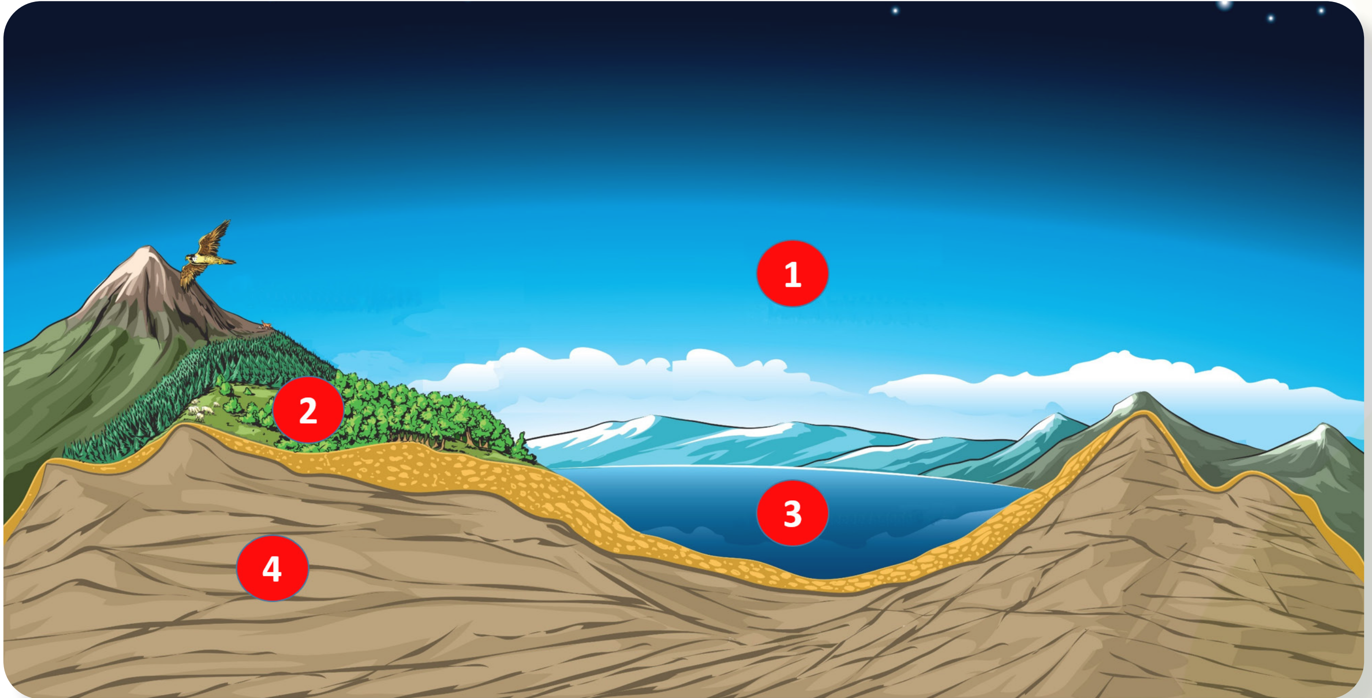
Hayatın tamamının bir öğrenme süreci olduğunu aklınızdan çıkarmadan her yeni bilgiyi merak ve heyecanla karşılayacağınız keyifli bir öğrenim hayatı diliyoruz.

DOĞAL ORTAMLARI TANIYALIM

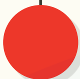
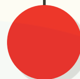
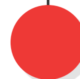
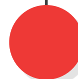
Doğayı oluşturan unsurların birbirleriyle etkileşimi doğal ortamı meydana getirir. Doğal ortam; litosfer (taş küre), atmosfer (hava küre), hidrosfer (su küre) ve biyosferden (canlı küre) oluşur.

Yukarıda verilen bilgi ve şemadan yararlanarak aşağıdaki ifadelerin hangi doğal ortama ait olduğunu sarı kutulara yazınız ve görseldeki numaralar ile eşleştiriniz.

Yerküreyi çevreleyen gaz örtüsüdür.	Yerküredeki su alanlarıdır.	Yerküredeki canlı yaşam alanlarıdır.	Yerkürenin katılaşmış üst kısmıdır.

COĞRAFYA BİLİMİNİ TANIYALIM

Coğrafi ortamdaki doğal ve beşerî olayları, insanla ilişkilendirerek inceleyen bilim dalına **coğrafya** denir. Coğrafya bilimi; coğrafi ortamda doğal süreçler içerisinde meydana gelen değişimleri, insan etkinlikleriyle şekillenen beşerî ortamdaki değişimleri bir çalışma metodolojisi içerisinde araştırır ve inceler.

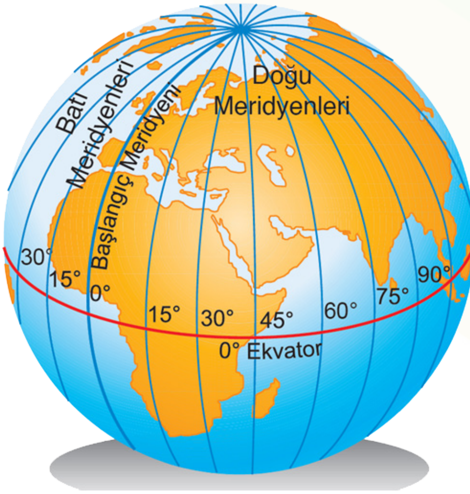
Coğrafya bilimi, fiziki ve beşerî coğrafya olmak üzere ikiye ayrılır. Coğrafyanın doğal ortamlar ile bu ortamlarda meydana gelen olayları inceleyen bölümüne **fiziki coğrafya**, insan faaliyetlerini inceleyen bölümüne **beşerî coğrafya** denir.

? Yukarıda verilen Coğrafya'nın bölümlenmesine ait bilgiyi okuyarak aşağıda verilen Coğrafya'nın alt dallarını tablodaki coğrafi bilgiler ile eşleştiriniz.

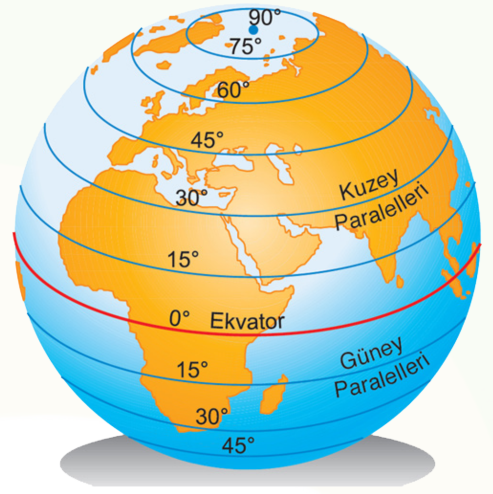
Yerleşme Coğrafyası	Jeomorfoloji	Kartoğrafya	Nüfus Coğrafyası
Hidrografya	Siyasi Coğrafya	Biyocoğrafya	Ekonomik Coğrafya
	Klimatoloji	Tarihî Coğrafya	

	Coğrafi bilgiler	Fiziki coğrafya mı? Beşerî coğrafya mı?	Bilgileri coğrafyanın hangi alt dalı inceler?
1	Türkiye, zengin bitki çeşitliliğine sahip olan dünyanın sayılı ülkelerinden biridir.	Fiziki Coğrafya	Biyocoğrafya
2	Türkiye, Karadeniz Havzası, Balkanlar, Kafkasya, Orta Doğu ve Orta Asya'nın oluşturduğu coğrafyanın merkezinde yer alır.		
3	Alp-Himalaya Dağ Kuşağı üzerinde yer alan Türkiye yüksek ve engebeli bir ülkedir.		
4	Türkiye Akdeniz, Karadeniz, karasal ve geçiş iklimleri ile iklim çeşitliliği fazla olan bir ülkedir.		
5	Türkiye, Kuzey Yarım Küre'nin orta kuşağında yer alan bir ülkedir.		
6	Türkiye'de yerleşim birimleri idari özelliklerine göre il, ilçe, köy ve mahalle şeklinde sınıflandırılmaktadır.		
7	Türkiye'de nüfus, doğal çevre ve beşerî çevre faktörlerinin etkisi ile ülke arazisine düzensiz bir dağılış göstermektedir.		
8	Türkiye'nin üç tarafı Akdeniz, Karadeniz ve Ege Denizi ile çevrilidir.		
9	Arkeolojik kazılar, Türkiye'de yerleşmenin çok eskiye dayandığını göstermektedir.		
10	Türkiye'de mekânsal gelişim farklılıklarını azaltmak amacıyla bölgesel kalkınma projeleri uygulanmaktadır.		

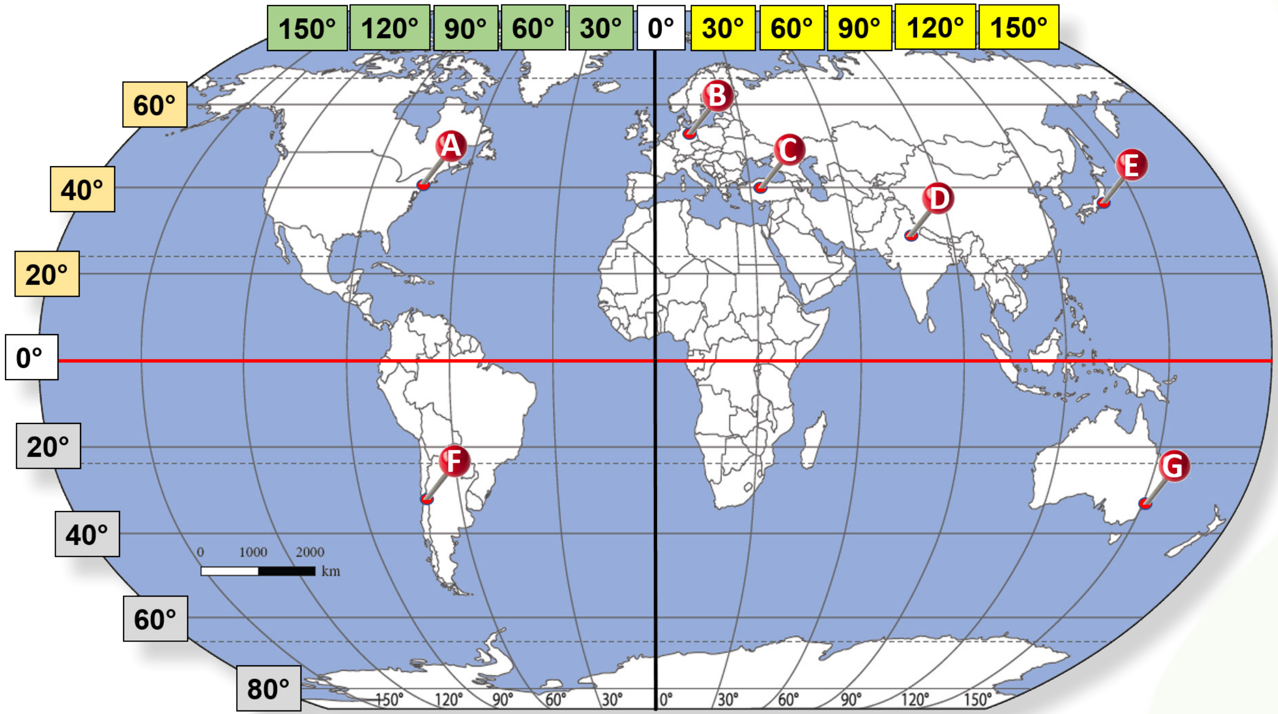
MUTLAK KONUM BELİRLEYELİM

Dünya üzerindeki herhangi bir noktanın ekvator düzlemine olan uzaklığının açı cinsinden değerine **enlem**, başlangıç meridyenine olan uzaklığının açı cinsinden değerine **boylam** denir.

Aşağıdaki haritada dünya üzerindeki yedi yer işaretlenerek harflerle gösterilmiştir.

Verilen enlem ve boylam tanımlarından yararlanarak haritada işaretlenmiş yerlerdeki harfler ile aşağıda koordinatları verilen şehirleri doğru olarak eşleştiriniz.

1 ...... **New York** 40° 43′ Kuzey Enlemi 74° Batı Boylamı

2 ...... **Sydney** 33°39′ Güney Enlemi 151° Doğu Boylamı

3 ...... **Berlin** 52° Kuzey Enlemi 13° Doğu Boylamı

4 ...... **Yeni Delhi** 28° Kuzey Enlemi 77° Doğu Boylamı

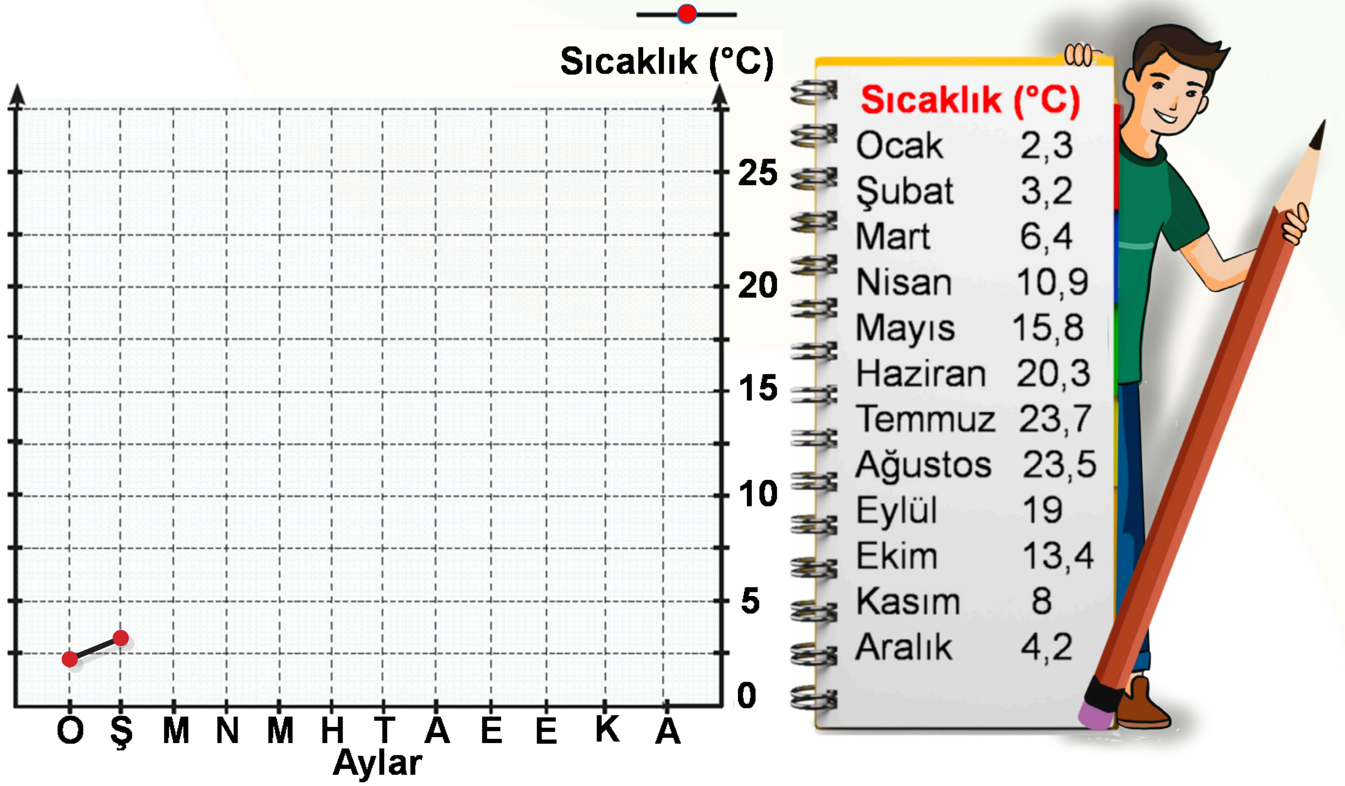
5 ...... **Tokyo** 35° Kuzey Enlemi 139° Doğu Boylamı

6 ...... **Ankara** 40° Kuzey Enlemi 33° Doğu Boylamı

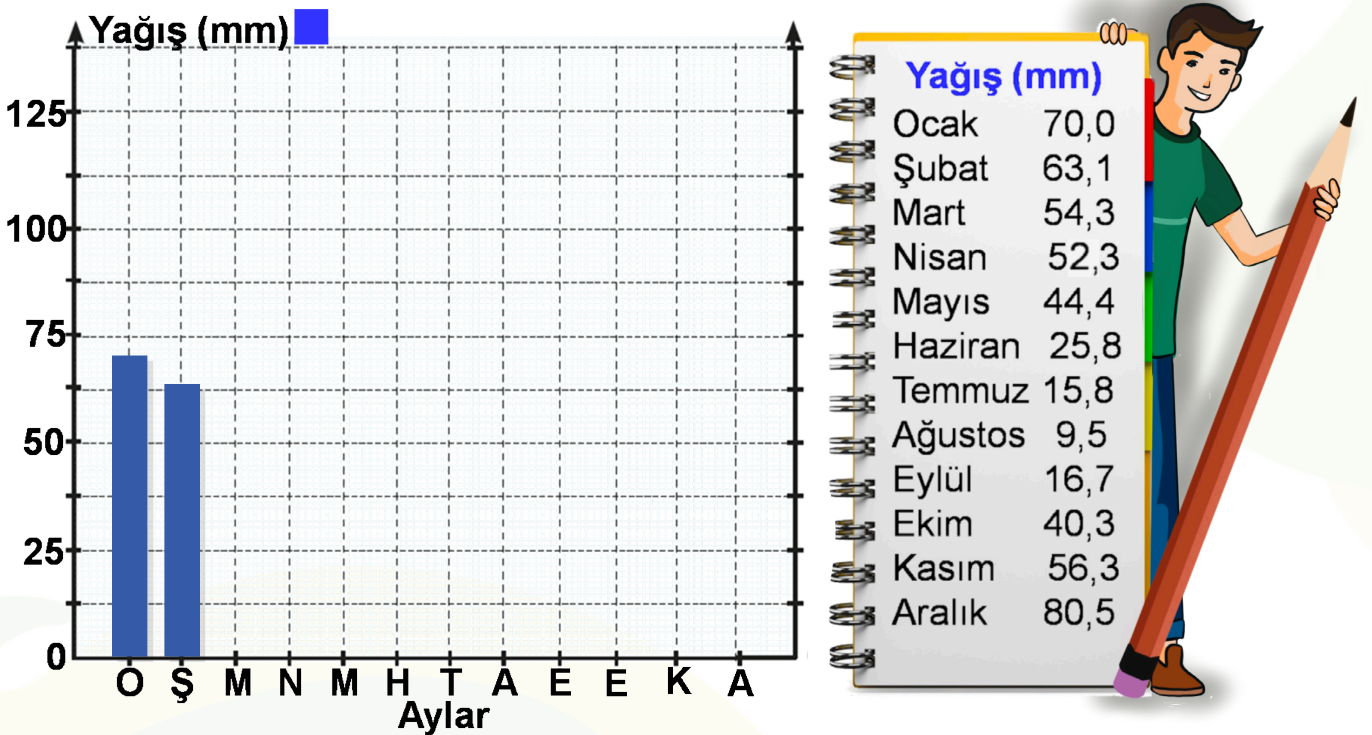
7 ...... **Santiago** 33° 26′ Güney Enlemi 70° 40′ Batı Boylamı

YAĞIŞ VE SICAKLIK GRAFİĞİ OLUŞTURALIM

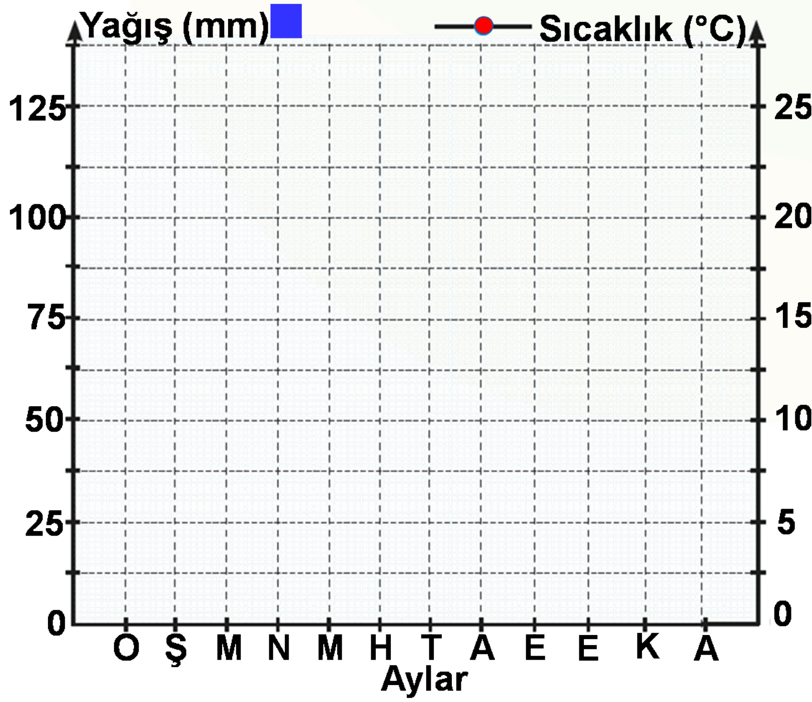
1. Aşağıda verilen aylık ortalama sıcaklık (°C) verilerini kullanarak sıcaklık grafiğini tamamlayınız.

2. Aşağıda verilen aylık toplam yağış miktarı (mm) verilerini kullanarak yağış grafiğini tamamlayınız.

3. Çizdiğiniz sıcaklık ve yağış grafiklerini aşağıda verilen alanda birleştiriniz.

4. Oluşturduğunuz sıcaklık ve yağış grafiğini yorumlayınız.

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

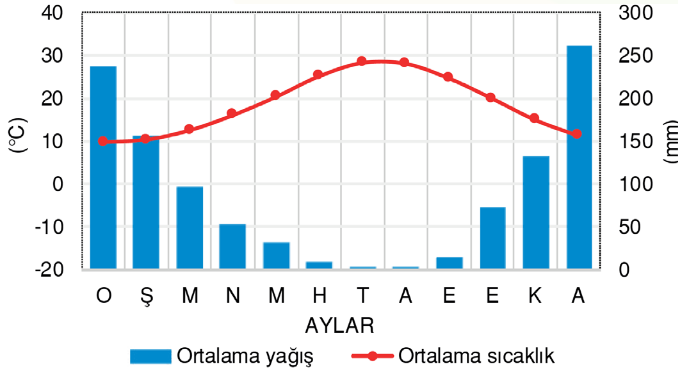

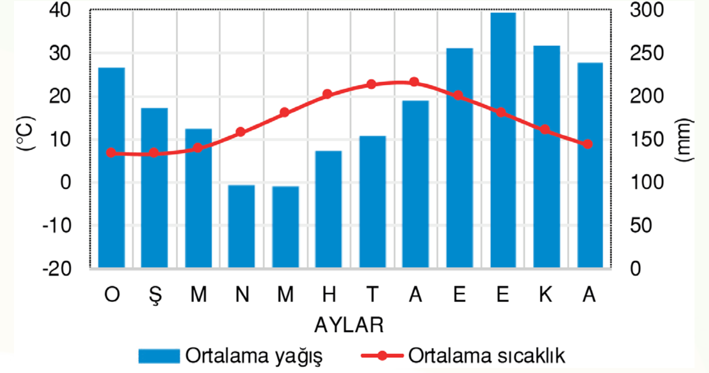

İKLİMLERİ TANIYALIM

Akdeniz iklimi yağış ve sıcaklık grafiği

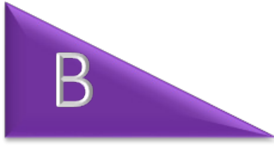
Karadeniz iklimi yağış ve sıcaklık grafiği

Aşağıda Türkiye'de görülen iki farkli iklim tipine ait özellikler geometrik şekillerle eşleştirilmiştir.

Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır.

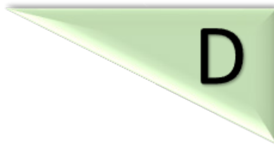
Yağışlar genellikle yamaç yağışı şeklindedir.

En çok yağış kış mevsiminde düşer.

Hâkim bitki örtüsü karışık ormanlardır.

Dört mevsim yağışlı ve sıcaklık farkı azdır.

En çok yağış sonbahar mevsiminde düşer.

Yağış rejimi düzensizdir.

Yıllık yağış miktarı 700-2.300 mm arasındadır.

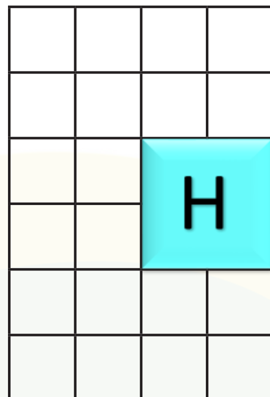
Kızılçam ormanları yaygındır.

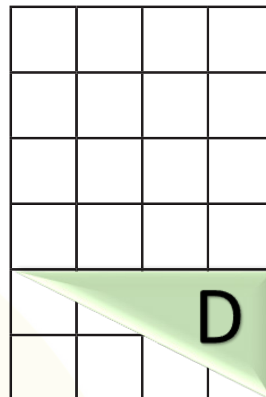
Yağışlar genellikle cephesel kökenlidir.

Verilen sıcaklık ve yağış grafiklerini inceleyerek, iklim özelliklerinin eşleştirildiği geometrik şekillerin renklerine de dikkat ederek aşağıdaki tangramları tamamlayınız.

Akdeniz İklimi Tangramı

Karadeniz İklimi Tangramı

YERLEŞME DOKU VE TİPLERİNİ ÖĞRENELİM

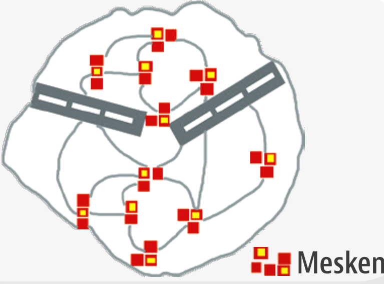
Aşağıda yerleşmeleri şematize eden görsel ve fotoğrafları, numaralandırılarak verilen yerleşme doku ve tipleriyle en uygun şekilde eşleştiriniz.

1 Dairesel Yerleşme

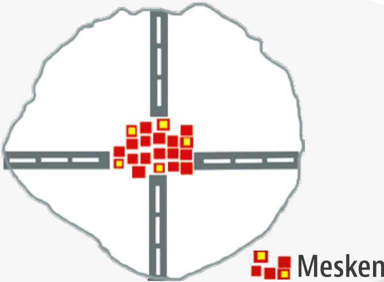
2 Çizgisel Yerleşme

3 Dağınık Yerleşme

4 Toplu Yerleşme

A

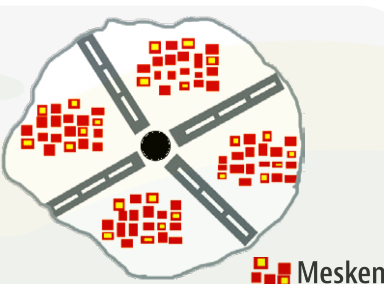
K

B

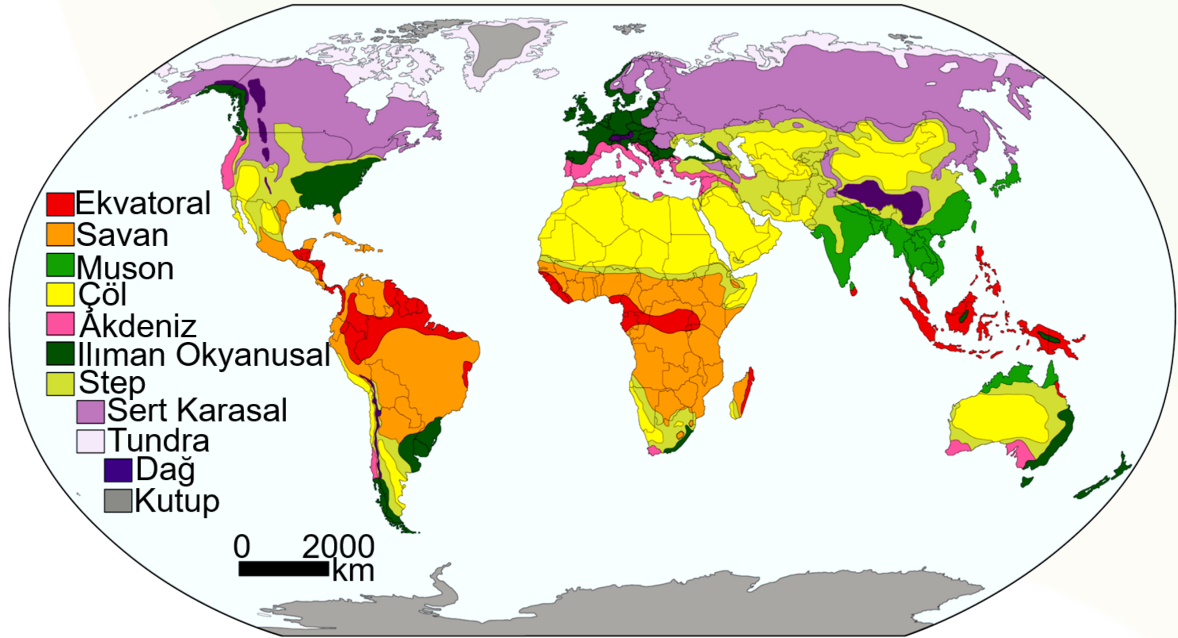
L

C

M

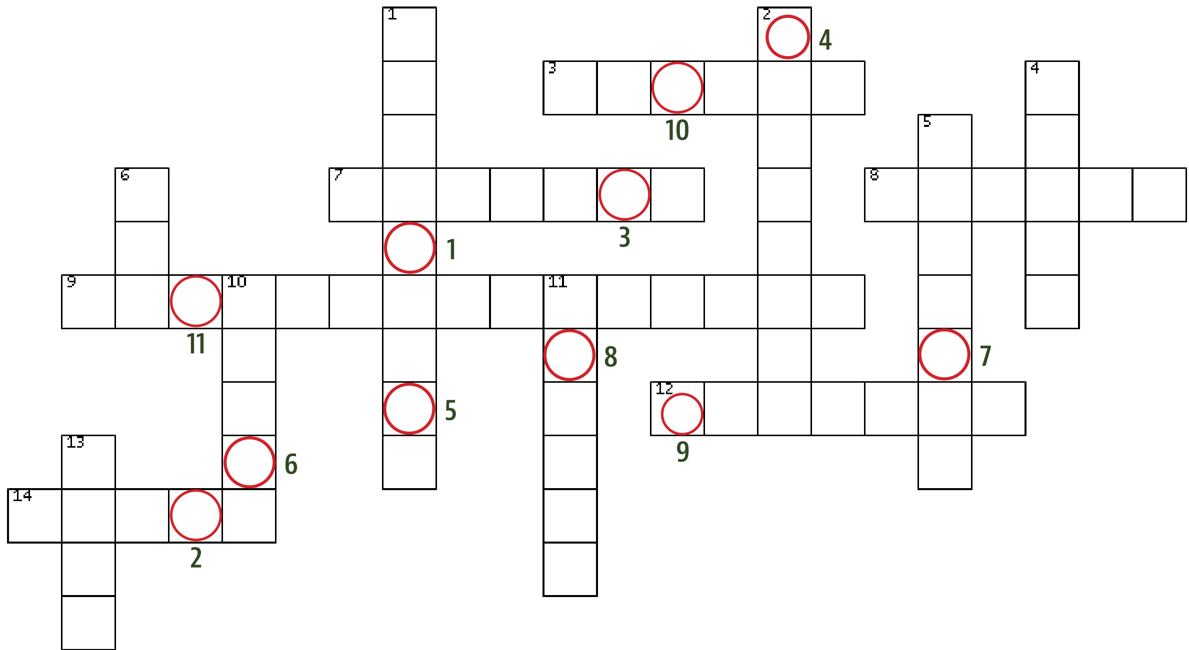

Ç

N

Dünya İklim Tipleri Haritası

 Yukarıda verilen dünya iklim tipleri haritasındaki iklimlerin dağılışını inceleyerek bulmacayı çözünüz ve anahtar kelimeleri bulunuz.

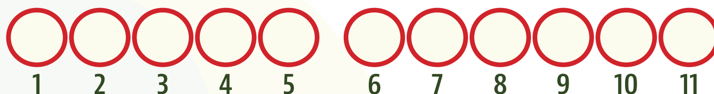
SOLDAN SAĞA

3. Asya'nın en kuzeyinde 70° - 80° enlemlerinde görülen iklim
7. Büyük Okyanus'ta yer alan, muson ikliminin görüldüğü bir ada ülkesi
8. Çölde görülen bir bitki türü
9. Avrupa'nın batı kıyılarında etkili olan iklim
12. Maki bitki örtüsünün görüldüğü iklim
14. Çad, Nijerya gibi ülkelerde yağışlı dönemde yeşeren uzun boylu ot topluluğu

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. 10° kuzey ve güney enlemleri arasında etkili olan iklim
2. Kuzey Yarım Küre'de kutup ikliminin etkili olduğu alan
4. Antarktika Kıtası'nda görülen iklim
5. Ekvatoral bölge toprağı
6. Avustralya Kıtası'nın iç kesimlerinde görülen iklim
10. Güneydoğu Asya'da görülen iklimdeki orman türü
11. Güney Amerika'da ekvatoral iklimin görüldüğü havza
13. Afrika Kıtası'nın en güneyinde görülen iklimin bitki örtüsü

ANAHTAR KELİMELER

Kelime Avı - I

Yeryüzünün doğal veya beşerî unsurlar bakımından kendi içinde benzerlik gösteren parçalarına bölge adı verilmektedir. Yeryüzünde farklı ölçütler ve amaçlarla çok çeşitli bölge türleri oluşturulabilmektedir. Bölge türleri genel olarak şekilsel bölgeler ve işlevsel bölgeler olmak üzere iki gruba ayrılır.

Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleriyle dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgelere **şekilsel bölge** denir. Örneğin iklim, bitki, toprak gibi doğal unsurların dağılışı esas alınarak oluşturulmuş doğal bölgeler ile nüfus, yerleşme, kültür, tarım ve madencilik gibi beşerî unsur ve faaliyetlerin dağılışı esas alınarak oluşturulmuş beşerî bölgeler şekilsel bölgelerdir.

Yukarıdaki bilgileri okuyarak verilen ipuçları ile karışık verilen harflerden istenilen kelimeyi bulunuz. Numaralı kutulardaki harflerden anahtar kelimelere ulaşınız.

1.	Sıcaklık ve yağış	İLMKİ	_ _ (8) _ _
2.	Hidrografik bölge	NYAUKOS	_ _ _ _ _ _ _
3.	Petrol, pamuk	ÜREMTİ	_ _ (13) _ (4) _
4.	Kır ve şehir	REEMEŞYL	_ _ _ _ _ (1) _ _
5.	Tenha ve kalabalık	SUNÜF	_ _ _ _ _
6.	Çernezyom, podzol	OKRPTA	_ _ _ _ _ (3)
7.	Yağmur ormanları	KBİTİ	(9) _ _ _ _
8.	Deprem, kuraklık	ETAF	_ _ (7) _
9.	Dil, din, ırk	ÜTKLÜR	_ _ (5) _ _ _
10.	Otomotiv	İAASYN	(6) _ _ _ _ _
11.	Yer şekilleri	VOSLÖBAİGE	_ _ _ / _ _ (11) _ (2) _ _
12.	BM	İYGTSARİÖÜS	_ _ _ _ _ _ / (10) _ (12) _ _

ANAHTAR KELİMELER

1 2 3 4 5 6 7 8   9 10 11 12 13

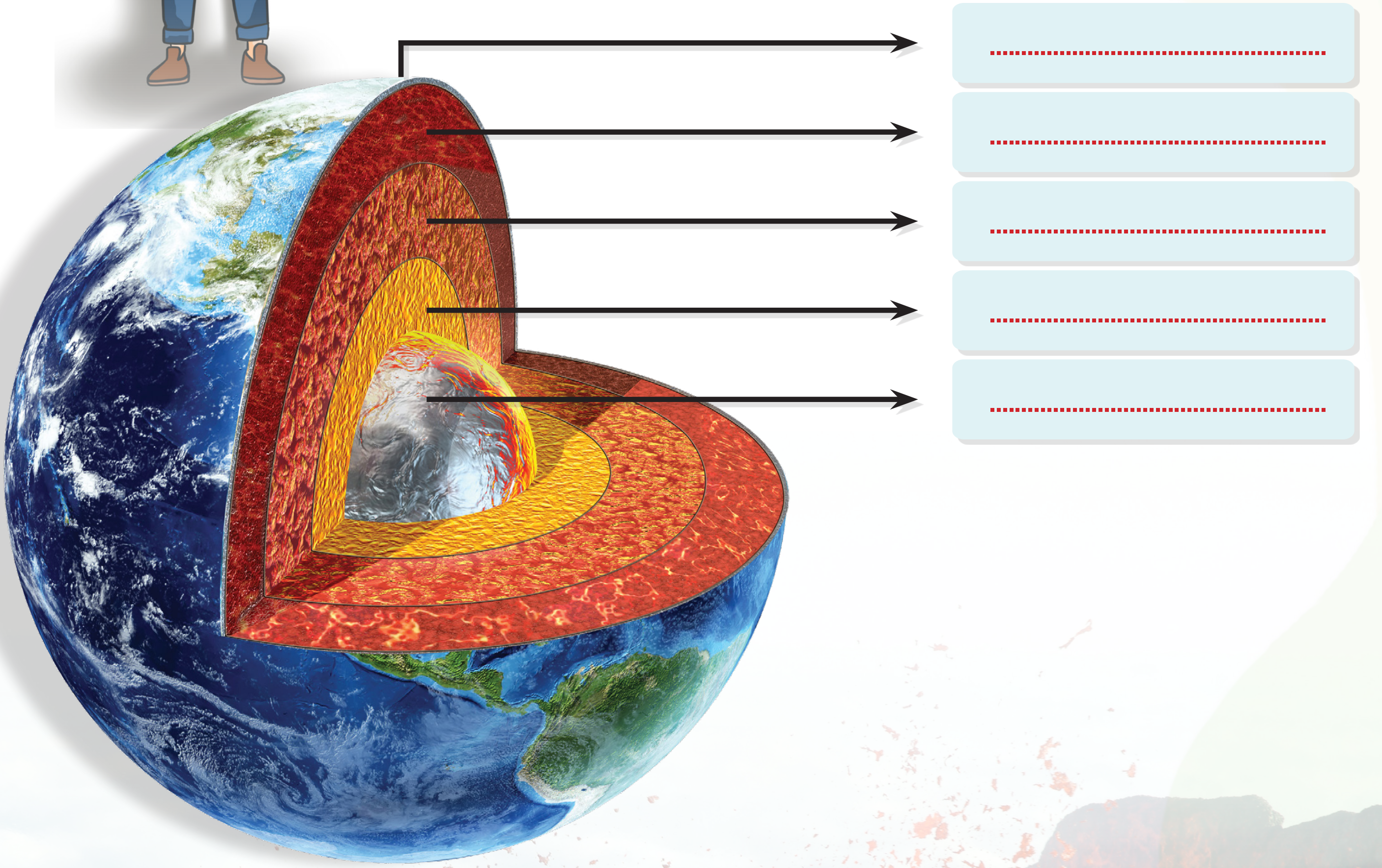
DÜNYA'NIN İÇ YAPISINI TANIYALIM

Dünya, günümüzden yaklaşık 4,6 milyar yıl önce kızgın gaz ve toz bulutlarının sıkışması sonucu oluşmuş ve ekseni etrafında dönerek soğumaya başlamıştır. Yoğunluğu fazla olan maddeler Dünya'nın merkezinde toplanmış, az olanlar ise dış kısmında kalmıştır. Bunun sonucunda Dünya; yoğunluk ve sıcaklık bakımından yer kabuğu, alt ve üst manto ile iç ve dış çekirdek olmak üzere katmanlardan oluşmuştur. Bu katmanlara geosfer adı verilmektedir.

Yukarıdaki bilgide verilen katmanları aşağıdaki model kürede oklarla gösterilen alanlara doğru olarak yazınız.

....

....

....

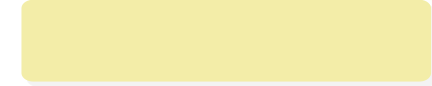
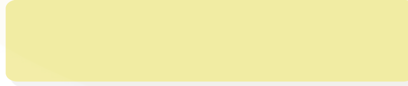
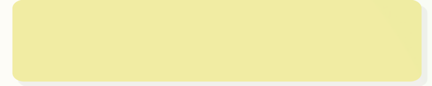
....

....

SU KAYNAKLARINI SINIFLANDIRALIM

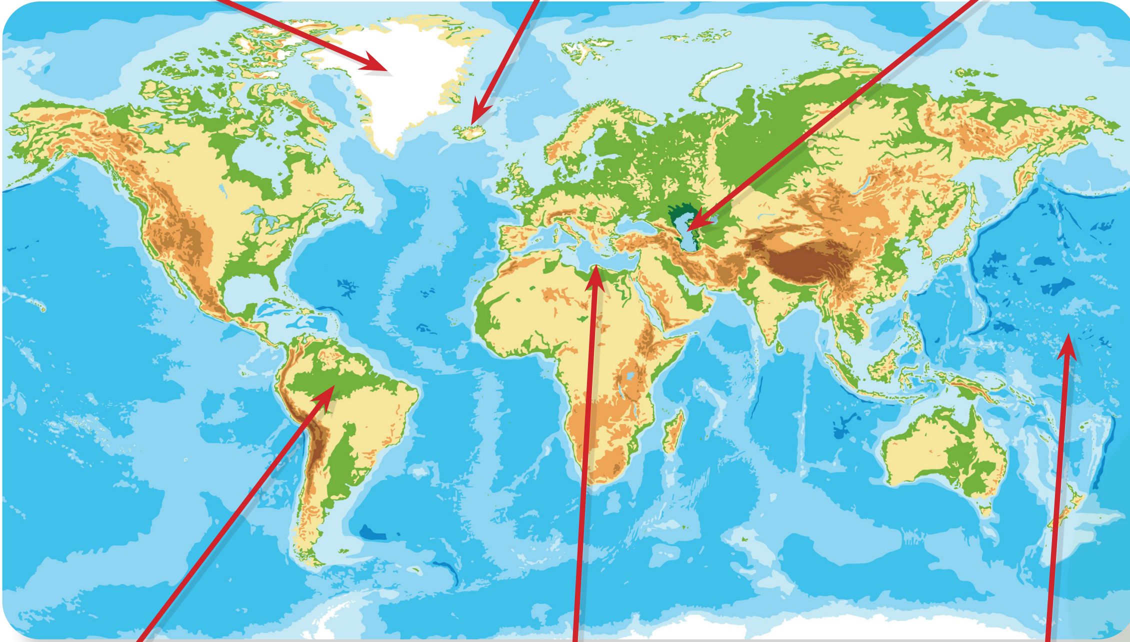
Dünya yüzeyinin yaklaşık %71'i sularla kaplıdır. Yeryüzündeki suların tamamını oluşturan su küreyi (hidrosfer) fiziki coğrafyanın bir alanı olan sular coğrafyası (hidrografya) inceler. Yeryüzündeki başlıca su kaynaklarını okyanuslar, denizler, göller, buzullar, akarsular ve yer altı suları oluşturur.

 Yukarıda bilgide verilen su kaynaklarını aşağıdaki görsellerden yararlanarak sarı kutulara yazınız.

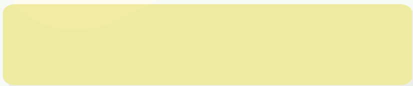

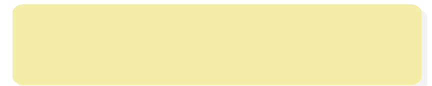

NÜFUS DAĞILIŞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİ ÖĞRENELİM

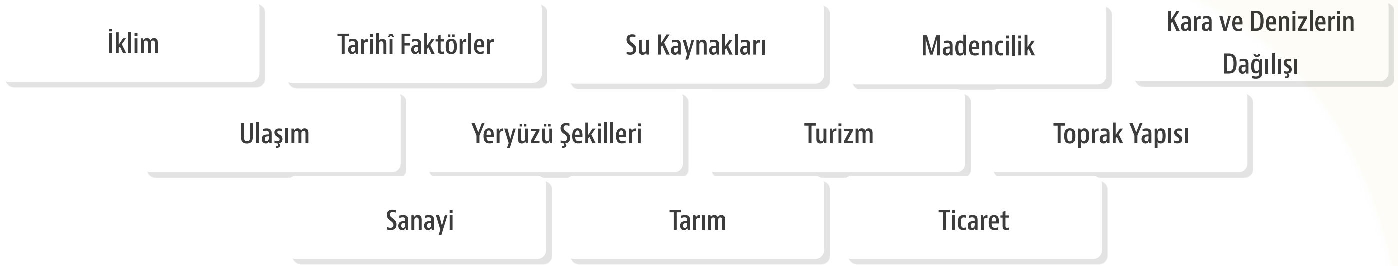
Nüfusun dünya genelindeki dağılışı her yerde eşit değildir. Bazı yerler sık, bazı yerler seyrek nüfuslu iken bazı yerlerde ise nüfus bulunmamaktadır. Nüfusun yeryüzüne dağılışında etkili olan faktörler doğal ve beşerî olmak üzere ikiye ayrılır.

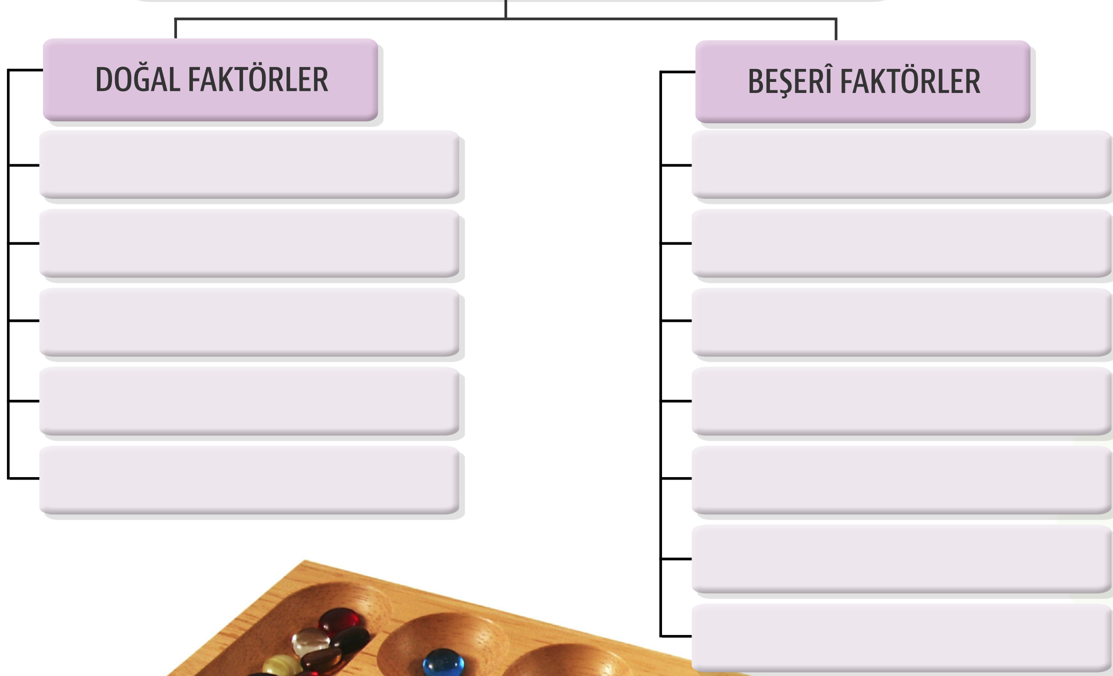
Çöller, kutup bölgeleri, dağlık ve engebeli bölgelerin seyrek nüfuslu alanlar hâline gelmelerinde ve orta kuşağın ılıman bölgelerindeki akarsular çevresinde nüfusun yoğunlaşmasında doğal faktörler etkili olmuştur.

Batı Avrupa, Kuzey Amerika'nın doğusu, Doğu ve Güneydoğu Asya'da nüfusun yoğun olmasında beşerî faktörlerin önemli etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Nüfus dağılışına etkilerin örneklendirildiği yukarıdaki bilgiden yararlanarak aşağıda verilen dünya nüfusunun dağılışını etkileyen faktörleri şemaya doğru olarak yazınız.

GÖÇ TÜRLERİNİ ÖĞRENELİM

İnsanların herhangi bir sebepten dolayı yaşadıkları yeri terk ederek başka bir yere kalıcı şekilde yerleşmesine ya da geçici şekilde yer değiştirmesine göç denir. Bu değişim; kıtalar arası, ülkeler arası, bölgeler arası, kırdan şehre veya şehirden kıra doğru gerçekleşebilir. Günümüzde dünya nüfusunun dağılışında geçmişte meydana gelen büyük göçlerin önemli etkisi olmuştur.

? Yukarıdaki bilgilerden faydalanarak göçlerle ilgili karışık olarak verilen ifadeleri metindeki boş yerlere doğru olarak yazınız.

iç göç	geçici	dış göç	isteğe bağlı
çekici	kalıcı	zorunlu	itici

Nüfusun göç hareketi çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir. Sürekliliğine göre göçler, geçici ve kalıcı göçler olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleşir. ....1......... göçler tarım, hayvancılık, inşaat ve turizm gibi faaliyetlere bağlı olarak; ....2......... göçler ise yaşanılan yerin geri dönmemek üzere terk edilmesi sonucu gerçekleşir.

Sınır geçme durumuna göre göçler ise iç ve dış göçler olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleşir. Ülke içinde olan göçe ....3........., ülke dışına doğru olan göçe de ....4......... denir.

Göçler, isteğe bağlı olabileceği gibi zorunlu da olabilir. ....5......... göçler, daha çok ekonomik nedenlere bağlı olarak ve insanların kendi kararıyla gerçekleşir. ....6......... göçler ise savaş, siyasi baskı, can güvenliği ve doğada meydana gelen afetler gibi zorlayıcı etkenler sonucu meydana gelir.

Göç olayı ne şekilde meydana gelirse gelsin bunda itici ve çekici faktörler etkili olmaktadır. İnsanları göçe zorlayan etkenler ....7.........; daha iyi yaşam koşulları, eğitim ve sağlık gibi hizmetler de ....8......... faktörlere örnek verilebilir.

AFETLERE KARŞI BİLİNÇLENELİM

Aşağıda numaralandırılarak verilen depreme karşı alınabilecek bireysel önlemleri bu önlemlerin zamanları ile eşleştiriniz.

A Deprem öncesinde alınacak önlemler:

B Deprem esnasında alınacak önlemler:

C Deprem sonrasında alınacak önlemler:

1	Yaşadığınız yerleşim birimine ait deprem tehlikesi hakkındaki doğru bilgileri ilgililerden öğreniniz.
2	Yakınınızda yaralılar varsa gerekli ilk yardımda bulununuz.
3	Bina içindeyseniz deprem sırasında sakin kalma, paniğe kapılmama, cesaretinizi toplama ve sağa sola koşuşturmamaya özen gösteriniz.
4	Her odada üzerinize herhangi bir şeyin düşmeyeceği güvenli bir yer edininiz.
5	Kitaplık, yüksek mobilya gibi kolay devrilebilir eşyalar ile ağır nesneleri duvara veya döşemeye sıkıca bağlayınız. Tablo, gardırop gibi eşyaları sabitleyiniz ve üzerinize devrilmeyecek şekilde yerleştiriniz.
6	Bina dışındaysanız binalardan düşebilecek beton parçaları ile camlardan korununuz. Elektrik tellerinden uzak durarak güvenli bir yerde bekleyiniz.
7	Olağanüstü bir durumda hemen kullanabilmek üzere içinde el feneri, radyo ve yedek piller, ilk yardım çantası ve gerekli ilaçların bulunduğu deprem çantasını kolayca ulaşabileceğiniz bir yerde bulundurunuz.
8	Bazı artçı sarsıntılar, zayıflamış yapılarda yeni hasar oluşturacak kadar büyük olabilir. Bu nedenle özellikle ilk üç gün içerisinde yetkililer izin vermedikçe sağlam dahi olsa evlerinize girmeyiniz. Aile bireylerinizi bir arada tutunuz ve açık bir yerde bekleyiniz.
9	Evinizi veya binanızı terk ederken kıymetli eşyalarınızı, kalın giyecek, battaniye gibi eşyaları yanınıza alınız. Kalın ayakkabılarınızı giyiniz, biraz yiyecek ve içme suyu temin etmeyi de unutmayınız.
10	Sağlam bir masa, sıra, mobilya veya kapı kasasının altına girerek başınızı koruyunuz.
11	Enkaz ve yıkıntılar arasında, cadde ve sokaklarda gelişigüzel dolaşmayınız.
12	Yere yatma, başınızı koruma ve bir şeye tutunma konusunda doğru pozisyonu öğreniniz.
13	Aile bireyleriyle olağanüstü bir durum karşısında nasıl davranılması gerektiğini konuşunuz.
14	Tiyatro, okul, sinema, büro gibi kalabalık yerlerdeyseniz kesinlikle merdiven ve asansörlere koşmayınız.
15	Kırılabilecek eşyalarınızı koyduğunuz mutfak dolabı, vitrin vb. dolaplara sağlam kilitler takınız.
16	İlk 6 saat araç kullanmayınız ve trafiğe çıkmayınız.
17	Büyük depremlerin ardından artçı depremler mutlaka devam edecektir. Bu depremlere karşı hazırlıklı olunuz.
18	Sarsıntı bitene kadar bina içinde kalınız.
19	Araç kullanıyorsanız bulunduğunuz yerin güvenli olması durumunda aracınızı durdurarak sabırla aracınızın içinde bekleyiniz.
20	Sabırlı olunuz. Pozisyonunuzu sarsıntı duruncaya kadar değiştirmeyiniz.

Kelime Avı - II

İnsanlar; yaşamlarını devam ettirebilmek, ihtiyaçlarını karşılayabilmek veya daha iyi yaşam şartlarına sahip olabilmek için çeşitli mesleki faaliyetlerde bulunur. Bu faaliyetlere genel olarak **ekonomik faaliyetler** denir. Tarihî süreçte geçimlerini avcılık ve toplayıcılık, sonrasında da tarımla sürdüren insanların faaliyet alanları zaman içerisinde çeşitlenmiştir. Özellikle 19. yüzyıldan itibaren yeni sektörler ve buna bağlı olarak da yeni meslekler ortaya çıkmıştır. Günümüzde bu değişim hızlı bir şekilde devam etmektedir. Ekonomik faaliyetler; özelliklerine göre birincil, ikincil, üçüncül, dördüncül ve beşincil faaliyetler şeklinde beş gruba ayrılır.

Yukarıdaki bilgileri okuyarak verilen ipuçları ile karışık olarak verilen harflerden istenilen kelimeyi bulunuz. Numaralı kutulardaki harflerden anahtar kelimelere ulaşınız.

1. Kereste	CINLKORAIM	◯ (5) □ □ □ □ □ □ ◯ (17) □ ◯ (2)
2. Toprağı işleme	MRTIA	◯ (16) □ □ □ □
3. Değerli kayaç ve mineral çıkarma	NİMKCEALİD	□ □ □ ◯ (1) □ □ □ □ □ □
4. Bina yapma	TANİAŞ	◯ (7) □ □ ◯ (10) □ □
5. Endüstri	İAANSY	□ □ □ □ ◯ (14) □
6. Alışveriş	RİTTECA	□ □ □ □ □ ◯ (15) □
7. Dinlenme, tatil	ZRMİUT	□ □ □ ◯ (13) □ □
8. Savunma, emniyet	KGÜELVİN	□ □ □ ◯ (18) □ □ □ ◯ (8)
9. Taşıma	ŞMULIA	□ □ ◯ (11) □ □ □
10. Para	IKACLIAKNB	□ □ ◯ (4) □ □ □ □ □ □ □
11. İcra Kurulu Başkanı	OEC	□ □ ◯ (3)
12. Tanıtım	CKMRLIIKLAE	□ □ □ □ □ ◯ (6) □ □ □ □ □
13. Bilgisayar	MAIYZLI	□ □ □ □ ◯ (12) □ □
14. Ekmek imalatçısı	CRIINFI	◯ (9) □ ◯ (19) □ □ □ □

ANAHTAR KELİMELER

◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯   ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯
1 2 3 4 5 6 7 8   9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME - Doğal Ortamları Tanıyalım

Yerküreyi çevreleyen gaz örtüsüdür. → **Atmosfer** → **1**

Yerküredeki su alanlarıdır. → **Hidrosfer** → **3**

Yerküredeki yaşam alanlarıdır. → **Biyosfer** → **2**

Yerkürenin katılaşmış üst kısmıdır. → **Litosfer** → **4**

EŞLEŞTİRME - Coğrafya Bilimini Tanıyalım

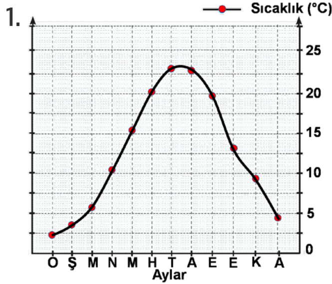
1. Fiziki Coğrafya - Biyocoğrafya
2. Beşerî Coğrafya - Siyasi Coğrafya
3. Fiziki Coğrafya - Jeomorfoloji
4. Fiziki Coğrafya - Klimatoloji
5. Fiziki Coğrafya - Kartoğrafya
6. Beşerî Coğrafya - Yerleşme Coğrafyası
7. Beşerî Coğrafya - Nüfus Coğrafyası
8. Fiziki Coğrafya - Hidrografya
9. Beşerî Coğrafya - Tarihî Coğrafya
10. Beşerî Coğrafya - Ekonomik Coğrafya

KOORDİNAT BULMA - Mutlak Konum Belirleyelim

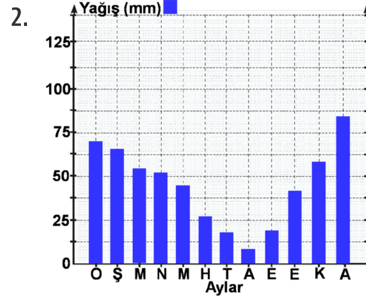
1. A 2. G 3. B 4. D 5. E 6. C 7. F

BECERİ TEMELLİ - Yağış ve Sıcaklık Grafiği Oluşturalım

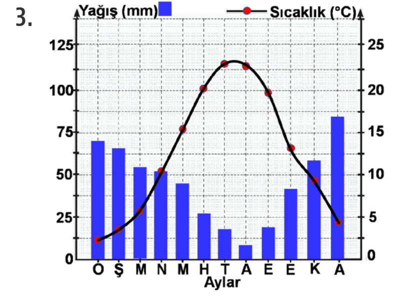
1.

2.

3.

4. Grafik Kuzey Yarım Küre'de bir merkeze aittir. Aylık ortalama sıcaklık dağılımına bakıldığında kış aylarında sıcaklık ortalamasının 0°C'nin altına düşmediği görülür. Bu durum, kış mevsiminde kar yağışlarının görülme sıklığını azaltır. Tarımda zirai don yaşanma ihtimalini zayıflatır. Yaz mevsiminde ise sıcaklık ortalamasının çok yüksek olmadığı görülür.

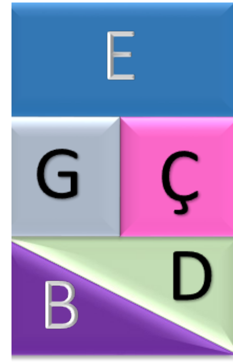
Aylık ortalama yağış verilerine ve yağışın mevsimlere dağılımına bakıldığında ortalama yağış miktarının çok fazla olmadığı görülmektedir. Yıllık yağış miktarı, ortalama 500-600 mm arasında olup yağış yıl içine düzenli dağılmamıştır. Yağışların önemli bir miktarı kış mevsiminde düşer. Yaz mevsiminde ise yağış oranının düşük olması yaz kuraklığı isteyen tarım ürünlerinin yetiştirilmesine daha fazla imkân sağlar.

TANGRAM - İklimleri Tanıyalım

Akdeniz İklimi Tangramı

Karadeniz İklimi Tangramı

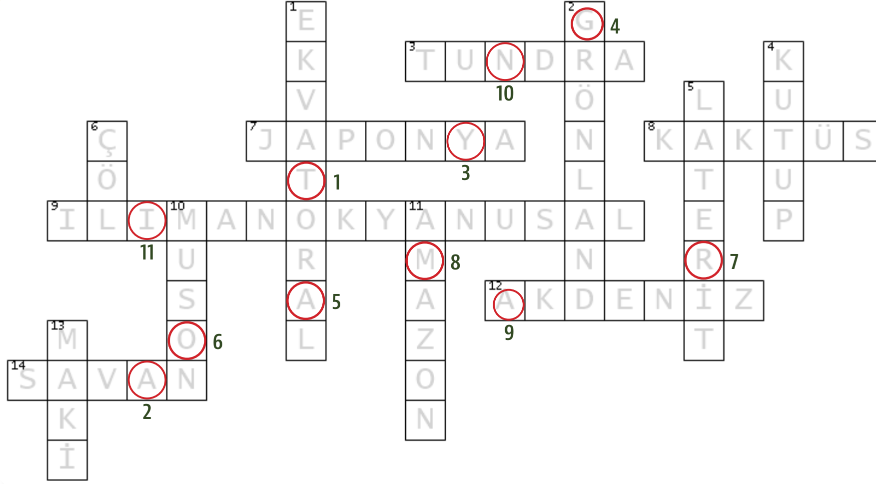

EŞLEŞTİRME - Yerleşme Doku ve Tiplerini Öğrenelim

1. Ç - M 2. C - K 3. A - L 4. B – N

CEVAP ANAHTARI

BİL - BUL - ÇÖZ

Anahtar Kelimeler: TAYGA ORMANI

KELİME AVI - I

1. İklim 2. Okyanus 3. Üretim 4. Yerleşme 5. Nüfus 6. Toprak 7. Bitki 8. Afet
9. Kültür 10. Sanayi 11. Ova bölgesi 12. Siyasi örgüt

Anahtar Kelimeler: ŞEKİLSEL BÖLGE

BOŞLUK DOLDURMA - Dünya'nın İç Yapısını Tanıyalım

Yukarıdan aşağıya: Yer Kabuğu - Üst Manto - Alt Manto - Dış Çekirdek - İç Çekirdek

EŞLEŞTİRME - Su Kaynaklarını Sınıflandıralım

Üst: Sol: Buzullar Orta: Yer altı suları Sağ: Göller **Alt:** Sol: Akarsular Orta: Denizler Sağ: Okyanuslar

SINIFLANDIRMA - Nüfus Dağılışını Etkileyen Faktörleri Öğrenelim

Doğal Faktörler: İklim - Yeryüzü Şekilleri - Toprak Yapısı - Kara ve Denizlerin Dağılışı - Su Kaynakları
Beşerî Faktörler: Tarihî Faktörler - Tarım - Sanayi - Madencilik - Turizm - Ticaret - Ulaşım

BOŞLUK DOLDURMA - Göç Türlerini Öğrenelim

1. Geçici 2. Kalıcı 3. İç göç 4. Dış göç 5. İsteğe bağlı 6. Zorunlu 7. İtici 8. Çekici

YAPILANDIRILMIŞ GRİD - Afetlere Karşı Bilinçlenelim

Deprem öncesinde alınacak önlemler: 1, 4, 5, 7, 12, 13, 15,
Deprem esnasında alınacak önlemler: 3, 6, 10, 14, 18, 19, 20
Deprem sonrasında alınacak önlemler: 2, 8, 9, 11, 16, 17

KELİME AVI - II

1. Ormancılık 2. Tarım 3. Madencilik 4. İnşaat 5. Sanayi 6. Ticaret 7. Turizm 8. Güvenlik
9. Ulaşım 10. Bankacılık 11. CEO 12. Reklamcılık 13. Yazılım 14. Fırıncı

Anahtar Kelimeler: EKONOMİK FAALİYETLER

MATERYAL VE İÇERİKLER

